

Nederland weer mooi

"Wat is natuur nog in dit land?" is een veel gebruikt citaat om lezer en toehoorder er vooral van te doordringen dat we in Nederland geen echte, 'woeste' natuur meer hebben. Da's waar, de mens heeft Nederland immers ingrijpend beïnvloed. En daarmee een cultuurlandschap geschapen waarin allerlei oplossingen werden bedacht en toegepast voor problemen waarmee onze voorouders worstelden. Hoe hou ik mijn vee bij elkaar, hoe kan ik mijn land afscheiden van dat van mijn buurman, hoe hou ik roofdieren en vijandige lieden buiten de deur, vanuit die vragen heeft het Nederlandse cultuurlandschap vorm gekregen. Lokale en regionale omstandigheden, zoals bodemsoort, beschikbaarheid van materialen en de aanwezige 'couleur locale', maakten van het Nederlandse cultuurlandschap een veelkleurig palet. Er ontstonden essenlandschappen, coulissenlandschappen, heggenlandschappen, tuinalwallenlandschap-

pen. Mét de daarbij behorende flora en fauna.

Helaas is daar in de vorige eeuw de onstuitbare drang naar economische voorspoed door productievergroting en intensivering, gepaard aan een steeds grotere efficiëncy, overheen gegaan. Met ruilverkavelingen, beekkanalisaties, ontgroningen en ontwateringsprojecten werd het landschap te lijf

gegaan. Daardoor is ontzettend veel van het cultuurlandschap verloren gegaan. Hoeveel staat, schitterend geïllustreerd, bij elkaar in het boek 'Nederland weer mooi'. Na een korte en helaas wat richtingloze inleiding waarin vanuit de behoefte aan bescherming van vee, huis en haard het ontstaan van erfscheidingen wordt toegelicht, wordt de lezer op een instructieve tocht meegenomen langs de vele mooie (maar vaak kleine) plekken die ons land nog rijk is. Aan de hand van prachtige foto's laat Jaap Dirkmaat de lezer het landschap lezen, wijst op structuren van verkaveling, van heggen, wallen en lanen, en de patronen van sloten. Oude gebruiken als het vlechten van heggen, het onderhouden van 'tunen', de in Limburg en Noord-Brabant aanwezige erfscheidingen, nemen de lezer mee naar het begin van de vorige eeuw, zonder melancholiek of sentimenteel te worden. Integendeel, met een aanstekelijk enthousiasme neemt Dirkmaat het op voor die-

genen die Nederland mede mooi hebben gemaakt in het verleden en maakt hij duidelijk dat er veel redenen zijn om de overblijfselen te koesteren en, waar mogelijk, in ere te herstellen. Hij dicht daarbij een cruciale rol toe aan de boeren. In de lijn van zijn betoog is dat logisch; of het werkelijk reëel is in een gemonialiseerde wereld waarin voortdurend blijkt dat helaas alleen wordt gestuurd op kostenefficiëntie, blijft de vraag. Dirkmaat blijft gelukkig niet steken in deze constatering maar geeft in het laatste hoofdstuk een visie op de toekomst van het Nederlandse cultuurlandschap. 'Nederland weer mooi' is een met het hart samengesteld boek dat het verdient door velen te worden gelezen en omarmd. De zeer gunstige prijs, het invoegen van 11 wandel- en fietskaarten en de steun van de grootste vereniging van Nederland voeden het optimisme dat het boek daadwerkelijk een herwaardering van het Nederlandse landschap kan inluiden.

J. Dirkmaat, 2005. Nederland weer mooi. Op weg naar een natuurrijk en idyllisch landschap. Stichting Nederlands Cultuurlandschap, Beek/Ubbbergen & ANWB, Den Haag. 300 pp. + bijlagen. ISBN 13:978-90-18-0219-9. Prijs € 24,95

Theo Verstrael

Sprinkhanen en krekels

Toen ik deze veldgids in handen kreeg was mijn eerste reactie: "Eindelijk!"; een ieder die de laatste jaren bezig is geweest met sprinkhanen was al een tijdje aan het wachten op een goede veldgids voor het herkennen van sprinkhanen en krekels. Na het verschijnen van de atlas en een nieuwe jeugdbondstabel voor sprinkhanen kon een veldgids eigenlijk niet uitblijven. De veldgids is in de KNNV-reeks verschenen waarin eerder ook al de veldgids dagvlinders en de veldgids libellen uitkwamen. De veldgids is bijzonder kleurrijk en duidelijk opgebouwd en biedt de mogelijkheid om zowel via een sleutel

als via foto's de gevonden soort op naam te brengen. Het papieren deel van de veldgids wordt aangevuld met een cd-tje met de geluiden van de sprinkhanen: onontbeerlijk voor een ieder die serieus aan de gang wil met deze insectengroep. De kwaliteit van de foto's in de gids is over het algemeen goed tot zeer goed, jammer is het echter dat een aantal foto's reeds was gebruikt in de atlas. De opbouw van de soortteksten is erg duidelijk, en nieuw

Boeken

ten opzichte van de atlas zijn de staafjes waarbij de dagactiviteit van soort tot soort is aangegeven. Bijzonder handig voor het op naam brengen van de soort is het kopje 'verwarring' waarbij de meest op de soort lijkende soorten en de gemakkelijkste veldkenmerken worden besproken. De sleutel is eenvoudig en kan zelfs door mensen die niet gewend zijn om met sleutels of tabellen soorten op naam te brengen, goed worden gebruikt. Het cd-tje achterin is erg handig: door het formaat heb je hem altijd bij de hand en geheel tegen mijn eigen verwachting in kan zo'n cd-tje ook in de auto worden afgespeeld. Je vraagt je bijna af waarom er niet vaker gebruik gemaakt wordt van zulke cd-tjes.

Het boek is een zeer welkome bron van informatie voor diegene die wil beginnen met het kijken naar sprinkhanen maar ook voor de meer gevorderde sprinkhanenonderzoeker is het boek een welkome aanvulling. De auteurs zijn er al met al in geslaagd om een goede en handige veldgids te maken die eigenlijk bij een ieder die geïnteresseerd is in sprinkhanen of insecten in het algemeen in de boekenkast zou moeten staan.

Het is te hopen dat met het verschijnen van deze veldgids meer mensen interesse gaan tonen in deze leuke groep insecten. Volgens mij moet dat kunnen want wie wil er nou niet weten welke dieren er schuil gaan achter de namen duits propje, brommer, wrattenbijter en locomotiefje.

Roy Kleukers & René Krekels
Prijs € 24,95.
ISBN: 90-5011-193-9

Jaap Bouwman

Nieuwe in-beeld-boekjes: slakken en broedvogels

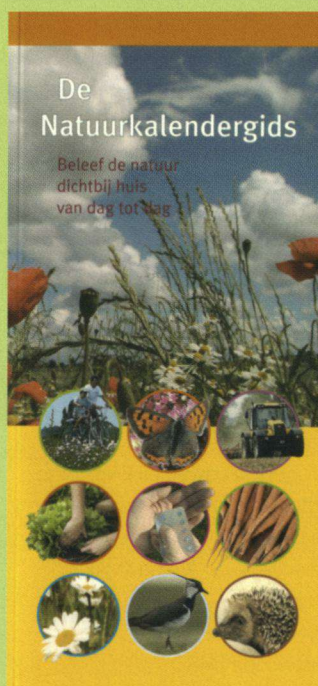
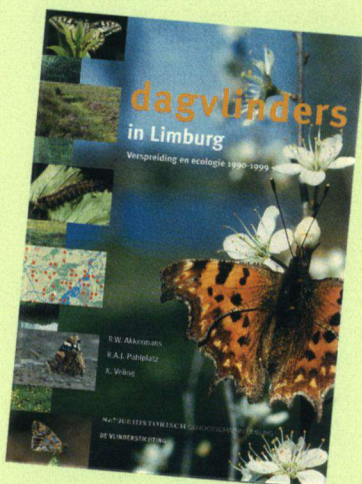
Slakken zijn leuke en interessante beesten. In het boekje 'Slakken in beeld' staat veel informatie over slakken en worden 28 algemeen voorkomende soorten beschreven. 'Broedvogels in beeld' beschrijft zestien 'tuinvogels' en bevat nuttige tips om vogels te lokken en 'rovers' buiten de deur te houden. De boekjes kosten € 4,75 en zijn te bestellen bij KNNV Uitgeverij. Kijk voor meer informatie op www.knnvuitgeverij.nl.

Dagvlinders in Limburg

In de periode 1990-1999 is door leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en De Vlinderstichting een grootschalig veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vlinders in de provincie Limburg: 'Dagvlinders in Limburg, verspreiding en ecologie 1990-1999'.

De circa 85.000 vlinderwaarnemingen van de 66 in Limburg aangetroffen soorten dagvlinders zijn verwerkt tot verspreidingskaarten die een duidelijk beeld geven van vlinders in deze provincie. Sommige soorten zijn algemeen en komen overal voor, maar andere zijn beperkt tot enkele regio's.

Naast de verspreiding wordt per

De natuurkalendergids

Hoe vroeg in het jaar begint het sneeuwklodje te bloeien? Wanneer ziet u de eerste citroenvlinder? In welke maand ligt de boerenkool, vers van het land, in de winkel? Wanneer krijgt u last van hooikoorts? Een antwoord op deze en vele andere vragen vindt u in De Natuurkalendergids. De Natuurkalendergids wijst u op een leuke en toegankelijk manier hoe planten en dieren in uw directe omgeving zich dagelijks aanpassen aan het weer. De gids laat u aan de hand van praktische tabellen zien hoe gezondheid, toerisme en recreatie, tuinieren, landbouw en de keuken elk seizoen weer anders zijn. U vindt bruikbare informatie om optimaal in te spelen op het wisselen van de seizoenen. Daarnaast kunt u voor uzelf het effect van klimaatverandering

zichtbaar maken, door de tijdstippen van bijvoorbeeld bloei en bladval in uw omgeving te vergelijken met de informatie in deze uitgave.

Met de overzichtelijke tabellen en een trefwoordenlijst is De Natuurkalendergids een zeer welkome kennisbron voor diegenen die interesse hebben in de veranderingen in de natuur van seizoen tot seizoen. Met gedichten van Yvo de Wijs en een voorwoord van Marjon de Hond.

Deze gids is een product van De Natuurkalender, onder andere bekend van VARA's Vroege Vogels. Ook De Vlinderstichting participeert in dit project. Auteur: Arnold van Vliet. ISBN: 90-75280-59-9. Uitgeverij Roodbont. Prijs: € 11,50.

soort uitgebreid ingegaan op beheer en bescherming. Hoe komt het dat een soort achteruit gaat en wat moet men doen om het die soort weer voor de wind te laten gaan. Met name in de inleidende hoofdstukken wordt een beeld geschetst van het belang van Limburg voor de dagvlinders.

Dagvlinders in Limburg is door zijn veelzijdige opzet, de schat aan informatie, de meer dan honderd kleurenfoto's, figuren en overzichtstabellen een aanrader voor de natuurliefhebber. Dagvlinders in Limburg (380 pagina's ingebonden, full colour) is te

bestellen bij het Publicatiebureau van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Prijs € 29,00 (+ € 7,50 verzendkosten) voor donateurs van de Vlinderstichting. Het boek kan worden besteld door € 36,50 over te maken op giro 42 98 51 van het Publicatiebureau Natuurhistorisch Genootschap in Limburg te Melick, onder vermelding van 'Dagvlinders in Limburg, Vlinderstichting'.